

Motion till riksdagen

1988/89:Jo250

av Bertil Danielsson och Karl-Gösta Svenson

(båda m)

Socketrbetsodlingen på Öland och Gotland

Socketrprodukter utgör en viktig del av vår livsmedelsförsörjning. Ur beredskapssynpunkt är det viktigt att vi i Sverige till stor del klarar den egna försörjningen.

Nuvarande produktion av socker ligger genomsnittligt på en 95 %-ig självförsörjningsnivå. Minst denna nivå bör bibehållas.

Enligt särskilda beslut skall sockerbetsodlingen säkras på Öland och Gotland. Sockerbruken i Mörbylånga på Öland och i Roma på Gotland förädlar sockerbetor från ca 4 200 ha vardera. Bruken tillhör de mindre i landet.

Motiven att säkra odlingen på de båda öarna kvarstår oförändrat starka, eller har t.o.m. stärkts.

Regionalpolitiskt är odlingen mycket viktig. Sydöstra Sverige har av riksdagen utpekats som ett område som särskilt behöver uppmärksammas ur regionalpolitisk synvinkel. Antalet sysselsatta i sockerbetsodlingen och med förädlingen är betydande. För Mörbylångas del rör det sig om ca 350–400 personer, och för Roma ungefär lika många. Alternativa sysselsättningar är svåra att uppbbringa vid eventuella nedläggningar. På exempelvis södra Öland kan inte nya jobb erbjudas, där sviktat redan nu både offentlig och privat service och industrin lyser i stort sett med sin frånvaro. Vid eventuell nedläggning tvingas samhället gå in med betydande insatser för de friställda. En redan nu gles bygd skulle få ytterligare problem.

Ur odlingssynpunkt är sockerbetor en utmärkt gröda. Växtperioden är lång, varför läckage av näringsämnen begränsas. I växtföljden är sockerbetor värdefulla, eftersom mönstret med alltför ofta återkommande spannmålsgrödor bryts. I andra sammanhang görs insatser för att minska spannmålsarealen och öka andra odlingar. Det vore därför märkligt om sockerbetsodlingen fick stryka på foten, den är ju redan en alternativ gröda.

De lantbrukare som i dag odlar sockerbetor tvingas vid en nedläggning av ö-bruken att upphöra med odlingen. Att transportera betorna från Gotland till Skåne är helt uteslutet. Även om avståndet från Öland är mindre är det orealistiskt att frakta skörden därifrån till Skåne – transportkostnaderna blir övermåttiga.

Ekonomiskt betyder sockerbetorna mycket för odlarna. Tvingas man upphöra med denna odling försämras ekonomin, eftersom lönsamheten i spannmålsodlingen är så låg.

Den argumentation vi här har framfört vore obehövlig om odlingens omfattning och lokalisering vore fastlagd för lång tid framöver. De orosmoln

som från tid till annan dyker upp motiverar dock en stor vaksamhet och beredskap.

Mot. 1988/89

Jo250

Det ligger ett latent hot över sockerbetsodlingen i Sverige genom planer på en utökad import. Samtidigt finns det en strävan att rationalisera industristrukturen.

Sammantaget kan detta utgöra ett hot mot sockerbetsodlingen på Öland och Gotland.

Vi anser att odlingen måste säkras i dessa områden och att de båda ö-bruken skall finnas kvar. Särskilda skäl, som vi ovan anfört, motiverar särbehandling av dessa båda bruk.

Staten har här ett stort ansvar, inte minst regionalpolitiskt. Riksdagsuttalande måste ges ett reellt innehåll.

Viktigt är att besluten får en långsiktig karaktär. Den ovisshet som nu råder måste kännas ytterst besvärande för såväl odlare som anställda vid bruket.

Som ett led i en långsiktig politik måste en fastställelse av självförsörjningsgraden ske. Den bör långsiktigt fastställas till minst 95 %.

Hemställan

Med hänvisning till vad som i motionen anförts hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om

- a) sockerbetsodlingen på Öland och Gotland,
- b) beslutens långsiktiga karaktär,
- c) en 95-procentig självförsörjningsgrad av socker.

Stockholm den 25 januari 1989

Bertil Danielsson (m)

Karl-Gösta Svenson (m)